

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Szent István napján.

(L.) Évről-évre hódoló kegyelettel, törhetetlen tiszteltetlennel a szívében járul a magyar azon templomi oltár elé, melyen első apostoli királyának Szt. Istvánnak dicső neve ragyog. És a míg a magyar lelke feldobog a hazaszeretetet nemes tüzetől hevítve, a míg szívében csorbitatlanul él a ragyogó hagyományok és a fényes múltja iránti kegyelet, addig hálával és szeretettel fog áldozni minden augusztus hó 20-án első apostoli királyá megdicsőült emlékének.

Krisztus az ő mennyei birodalmát a földön megalapítandó, egynek választottai közül azt mondá: e kőszátra épitem én egyházamat.

Valóban krisztusi szellem lenghette át Szt. István királyunk dicső tettekért hevülő szívét, a midőn lerakta jelenlegi alkotmányunk gránit alapjait, a midőn a keresztény hitet felvéve, erre a rendíthetetlen kőszátra fektette le hazánk vihar- és vészteljes múltjának erős talapzatát. A keresztény hit erkölcsnemesítő hatása volt azon törhetetlen bástya, melyről visszapattantak ellenségeink mérges nyilai és a mely annyi századon át sikeresen daczolt az idők fergetegével és a melyen a pokol kapui erőt venni hasztalan törekedtek.

Mert ha forgatjuk hazánk ezeréves történetének vérrel teleírt lapjait, ha a gondolat szárnyain visszazarándokolunk rég lezajlott eseményeknek kútforszásihoz, akkor szorult szívvel kell tapasztalnunk, hogy nem egyszer állott hazánk a végpusztulás örvényének

szélén, hogy nem egyszer ásták meg nemzeti nagylétünk temetőjét, örökre eltörölné a magyar nevet a föld színéről. — De hasztalan szegeztek ellenségeink mellünknek éles fegyvereiket, hasztalan igyekeztek leszorítani bennünket a világesemények szinpadjáról, — mint a hamvaiból feltámadó phönix diadalmasan győzedelmeskedett a magyarnak törhetetlen életereje és a benne rejlő szívósságnál fogva új és szebb életre sarjadt a körülötte elterülő romokból.

Megfogyva bár, de törve nem folytatta a magyar hódító útját a világtörténet országútján és szellemi erőben is mindinkább megizmosodva helyet foglalt az európai népcsaládok kerek asztalánál.

És ha ma felemelt fővel, büszke önérettel tekinthetünk a jövőbe, ha a sors keze immár áldólag terjeszkedik felénk, ha ellenségeink is kénytelenek elismerni, hogy a körülöttünk tombolt viharok daczára megállottuk helyünket a világtörténet szüntelen forrongása közben, akkor áhitattal szívünkben, meg-megújuló háláérzelemmel lelkünkben búcsút járunk nemzetünk dicső symbolumához, első magyar apostoli királyunk szent jobbáéhoz, a mely megvetette ezeréves fennállásunknak szilárd alapköveit és biztos és czeltudatos fejlődésünknek létfeltételeit megalkotta.

Ápoljuk szeretettel dicső nagy királyunk emlékét lelkünkben, a miglen csak magyar szív dobog széles e hazában!

Helybeli és vidéki hírek.

A király születése napja városunkban. Közeledik augusztus 18-adika, a király születésnapja. Amikor az egész ország hódolattal ünnepli ezt a napot, Baja város törvényhatósága, katonai hatósága, előkelőbb hivatalai, testületei és egyesületei is sietnek hódolatukkal a király elé. Augusztus 18-án, mint minden évben, ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz a helybeli r. k. plébánia-templomban.

Újabban érkezett lövészeti díjak. *Kolossváry* Dezső honvédelmi miniszter két remekművű pisztolyt (tokban) adományozott lövészeti díjúl. *Gromon* Dezső államtitkár pedig egy ezüst szivarka tárczát tűzött ki ugyanily czélra.

Adományok a lövökert jubileumi ünnepélyére. A *bajai czéllövész társulat* f. hó 15., 16. és 20-iki jubilaris lövészetre *Schmausz* Endre főispán egy ezüst dohánytartót, *Beck* Nándor udvari tanácsos 100 koronát tűzött ki lövészeti díjúl. — Adományok a lövökert jubileumi ünnepélyére: *Peschke* Károly és *Dr. Kuzman* Oszkár 10—10 koronát, *Törley* és társa 12 üveg pezsgőt adományoztak a lövökert jubileumi ünnepélyére. Mindezen adományokat mint felülfizetéseket fogja a lövökert köszönettel nyugtázni.

Zenta diszpolgárai. *Dr. Császka György* kalocsai érseket és *Latinovits Pál* Bács-Bodrog vármegye főispánját, Zenta város diszpolgáiraivá választotta. A diszokmányok elkészültek és azoknak ünnepies átadására most készülnek. Császka érsek folyó hó 22-én Kalocsán fogadja a küldöttséget. *Latinovits Pál* főispán a diszoklevél átadásának idejét attól teszi függővé, vajjon a mostani zavaros politikai helyzetben elmehet-e a zentai kiállítás megnyitására. Eddigi diszpozíciók szerint *Latinovits Pál* főispán, mint a zentai kiállítás védnöke folyó hó 14-én Zentára utazik s egyszersmind ott fogadja a küldöttséget, — ellenkező esetben a legközelebbi vármegyei közgyűlés napján.

Ügyészi megbízott kirendelése. A magy. kir. igazságügyminiszter *Salgó* Lászlót, a bajai bíróságtól nemrég Apatinba kinevezett bír. aljegyzőt, az ottani ügyészségi megbízott állandó helyettesül rendelte ki.

Bajai gyári vállalat a zentai kiállításon. A városunkban főnnálló gyári vállalatok közül a

T Á R C Z A.

Üti naplóból.

A „BAJAI HIRLAP” EREDETI TÁRCZÁJA.

Irta: **Demuth Gyula.**

(Folytatás.)

Az uralkodó család házikincstára.

Nehéz feladat volna a dűsgazdag habsburg-lotharingi ház kincstárának részletes leírásával egy szerény czikk keretében végezni. És én nem is erre vállalkozom. Jelen ismertető közleményem is vázlat kíván csupán lenni, melyből az olvasó némi tájékozást talán mégis merithet a szóban levő kincstárak felől.

A burg-épület nagy udvarából nyíló átjáró kapu alatt van a felmenet az u. n. Schatzkammerbe, a mely minden kedd-, csütörtök- és szombaton d. e. 10-től 1 óráig áll nyitva a közönség számára. A szabályok szerint ugyan csak az egy nappal előbb, a kincstári irodához benyújtott írásbeli kérvény ellenében adatik ki a belépésre jogosító igazolvány, az idegenekkel szemben azonban — mint velem is történt — eltekint a főkamarási hivatal ettől és egy névjegy előmutatása után is bebocsájtatik a jelentkező.

Az uralkodóház kincstárának *Mária Terézia* volt a tulajdonképeni megalapítója; de a még ma is feltalálható egyes tárgyak összegyűjtése már több mint 300 évvel ezelőtt a ritka műérzékkel bíró *I. Ferdinánd* alatt kezdődött.

Mária Terézia minden császári és királyi ékszerét már életében a kincstárnak adományozta és azt az abban találtakkal együtt szakszerűen elrendeztetette. Az összes tárgyak akkor egyházi és világi jellegük szerint osztattak el. *II. József* azonban 1782-ben az egyházi kincseket végleg a burg-plébániának adta át és ennek megőrzésére bizta. A megmaradt világi kincstár is sok átváltoztatáson ment keresztül. Nem csak gyarapítva lett az időközi uralkodók által, de sok beceses tárgyai az udvar más gyűjteményeikhez soroztattak át.

I. Ferencz József uralkodása alatt nyerte végre a házi kincstár újra lényegesen megváltoztatott mai beosztását. Ófelsége ugyanis *Quirin Ritter von Leitner* akkori kincstárnok által az egyidejűleg épült két új udvari muzeum művészettörténeti csarnokába helyeztetett át sok tárgyat a kincstár megfelelő gyűjteményéből és egyúttal elrendelte, hogy a habsburg-lotharingi ház tulajdonaként megőrzendők mindazon tárgyak, melyek mély családi jellege, vagy természete nem okvetlenül kívánja a kincstárban leendő elhelyezést: a jövőben a tanulmányozásra sokkal alkalmasabb és megközelíthetőbb művészettörténeti muzeumnak adandók át.

Az udvari kincstár hat helyiségből áll. A lépcsőházból a Garderob-ba, innét egy szép előszobán át a tulajdonképeni kincstár négy, egymásba nyíló termébe jutunk. Az utolsó szoba: iroda.

A négy teremben római számokkal megjelölt hat óriási üvegburával fődött asztal és tizenkét szekrény őrzi az összes kincseket,

Lépjünk az első terembe. A közepén négy asztal, a fal mellett pedig négy nagy szekrény foglal helyet. Az I. és III. számú üvegfödő alatti asztalon, valamint a II. számú szekrényben az egykori nagy római birodalomból származó koronázási jelvények és más római beceses régiségek vannak. Ugymint: császári korona, birodalmi alma, drága ékkövekkel kirakott szinaranyból; továbbá nagy *Károly* kardja, szt. *Mauritius* lándzsája; *Krisztus* keresztfájának egy aranykeretbe foglalt darabja; egy szeg a szent keresztből, az utolsó szt. vacsora alkalmával használt asztalterítő egy tenyérnyi nagyságu vászondarabja, szent *Anna* karesontjának része, keresztelő szt. *János* egy foga, szt. *Péter* és szt. *Pál* apostolok bilincseinek három láncszeme, szt. *István* vértanu véresöppjétől ázott föld egy ereklyetartóban, stb.

A IV. számú szekrényben a heroldok által rokonázási meneteknél használt, s immár mintegy 400 éves diszöltönyei láthatók.

Az V. számú üvegbura alatt van egy 75 czm. átmérőjű achat-tálcza, melynek fülei szintén ugyanazon darab nemes kőből faragták. E ritka műbecsű régiség a keresztves vitézek útján 1204-ben került Európába.

A VI. számú asztalon az „Ordens vom goldenen Vliesse”, a híres aranygyapjas rend ékszeri vannak elhelyezve. És pedig egy hatalmas aranylánc, melyet a rend feje (a Toison d'or) használt ünnepélyességeknél és a saphirokkal és igazgyöngyökkel bőségesen kirakott arany feszület (Krucifix) a rend esküvételéhez.

„*Delmagyarországi gyapjúfonó- és vattagyár r. t.*“ részt vesz még e hó folyamán a zentai iparkiállításra, egy szakértőnek és laikusnak egyformán érdekes és ügyesen kiállított tárlattal.

Athelyekes Kulmich Viktor tb. szolgabíró, bajai földinét, *Latimovits*Pál főispán Apatinból Bács-Almásra helyezte át.

„**Emléklap**“. A f. hó 20-iki lövészkerti ünnep teljes programját az e nap reggelén megjelenő „Emléklap“ cz. alkalmi újság tartalmazza, mely az ünnepély napján délelőtt a *Kollár* Ágoston könyvkereskedésében árusítatik, ezenfelül az ünnepély délutánján a lövészkertben. Egy szám ára 30 fillér.

Czellővészlet. 1903. évi augusztus hó 9-én a lőkerben tartott czellővészlet alkalmával történt 480 lövés. Ezek közül volt 70 egyes, 64 kettős, 50 háromas és 4 négyes. Négyest lött Eckert István 2, Bittermann Károly 1, Gebhardt Dezső 1. Háromast lött Bittermann Károly 15, Eckert István 13, Gebhardt Dezső 6, Szabovlyevics Dusan 6, Somogyi Gyula 5, Szász Ottó 3, Székely Alfréd 2.

Kisiklott tehervonat. Múlt szombaton este fél 7 órakor egy tehervonat indult el Bajáról Szabadkára. Azonban egy kanyarulatnál a sebessen haladó vonatból egy kocsi kiugrott a többi közül, maga után vonva még egy másikat is. Szerencsére a gépész észrevette és így kikerülték a nagyobb szerencsétlenséget, 1 és fél órai késés után folytatta útját.

Adományok a bajai 48-asoknak. A bajai 1848/49-es agg honvédek segélyezése céljából kiküldött felhívásra a „*Casinó*“ 30 koronát, a „*Bajai kölcsönös segélyző egylet*“ 10 koronát és *Weidinger* Dezső ur 5 koronát adományozott, mely szíves adományokért az elagott honvédek nevében hálás köszönetet nyilvánít a segélyező bizottság.

Elhunyt érseki iskolalátogató. *Lajthay János*, a városunkban is jól ismert érseki iskolalátogató, a zomborvidéki r. k. tanítóegylet elnöke, kupuzsina plébános, élte 62-ik évében meghalt. Egyike volt azon fenkőlt gondolkozású papoknak, ki szabadelvű gondolkozása mellett összetudta egyeztetni papi hivatását a társadalom mai világnézetével, ki híveinek nemcsak lelki pásztora, de jó barátja, oktatója, tanácsadója volt, ki fáradhatatlan és buzgó iskolalátogatásait nem a pusztá formalitásból, hanem a hazafiság szempontjából végezte, ki a felvilágosultságot és emberszeretetet hirdette. Nagy részvét mellett temették el paptársai, barátai és tisztelői őszinte, igaz bánatára. Az egyes testületek, melyeknek vezetője volt, külön gyászjelentésben tudatták fájdalmukat és nagy veszteségüket.

Ev. ref. papgyűlés Bacsókában. Jól értesült forrásból vesszük a hírt, hogy az ev. ref. lelké-

szek f. évi szept. hó 1. és 2-án *Ujvidéken* országos gyűlést tartanak, melyen *Cseh Ervin* volt horvát miniszter fog előkölni. — Városunkból *Széles Aron* ev. ref. lelkész vesz részt a nagygyűlésen.

Új patika Szabadkán. A szabadkai VII. kör patika adományozási jogát, még *Szell Kálmán* belügyminiszter a közigazgatási bizottságra ruházta. E napokban a bizottság négy folyamodó közül ifj. *Gálffy Györgynek* adományozta a jogot. A leadott 20 szavazat közül *Gálffy* a második szavazásnál 11 szavazatot kapott. Ellenfele *Deesy Jenő* volt.

Óvónó választás. A közeli Bácsmadarason folyó hó 6-án megtartott óvónó választáson egyhangulag *Tury Róza* okl. óvónó választott meg.

Bácsmegeyi tanítók gyűlése Zentán. Bács-Bodrog vármegye tankerületének általános tanító egyesülete augusztus 16. és 17. napján Zentán tartja meg XXVIII-ik rendes évi közgyűlést. Az első napon választmányi ülés lesz. Itt vizsgálják át a közgyűléshez beérkezett összes ügviratokat, indítványokat, s megteszik azokra nézve a javaslatokat, a közgyűlési tételre vonatkozó összes javaslatokat véglegesen szövegezik, megállapítják a közgyűlés tárgysorozatát és beosztását; hétfőn pedig a közgyűlést tartják meg.

Országos vásár Zomborban. A zombori legközelebbi országos vásár folyó évi augusztus hó 23-án és 24-én lesz megtartva.

A bacs-bodrog vármegyei tüzoltó szövetség ez idei közgyűlést e hó 29-én *Ujvidéken* tartja; a közgyűléssel ezuttal versenye is lesznek összekötve, melyek augusztus 30-án tartatnak meg.

Üdítő italnak számos ásványvízforrást hoznak javaslatba, melyek közül különösen az ugynevezett természetes savanyú vizek a legkedveltebbek. Nem közömbös azonban, miféle ásványvizet használunk a fent említett célra, mert általában számos oly vizek is, a melyek kizárólagosan csakis gyógy-célokra alkalmasak, s melyek élvezete üdítő italok gyanánt nem mindig előnyösek, savanyúvizek ezime alatt szerepelnek. Így pl. nagymennyiségű mézszókat vagy vasat tartalmazó vizek szakadatlan használata semmiképen sem válik a szervezet előnyére, sőt még egyedül a szénsavtartalom is némelykor elégséges, hogy vérdús egyéneknek vértörlést idézzen elő. Mi az utóbbi körülményt illeti, a szénsav mennyisége mindenkor a palack nyitva tartása által lejjebb szállítható s így első sorban arra kell ügyelnünk, hogy a víz minél kevesebbet tartalmazzon az előbb említett szilárd alkotászekből. Ily felette ritkán található, sőt eddigelő unikumnak nevezett savanyúviz a *Mattoni-féle Giesshübler*, mely még gyenge idegzetű és érzékeny egyéneknek is sikeresen alkalmazható, és mely — eltekintve az alkaterve szerencsés összetétele által igazolt gyógytani értékétől — mint elsőrangú üdítő ital szerepel.

még a folytonos használatától megkopott kinézésű szallag is rajta látható. Itt van gróf *Radetzky* tábornagy által holtáig viselt és holta után visszavásárolt m. kir. Szt. István rend nagykeresztje; *Mária Terézia* *Toison*-, *Lipót*- stb. rendek briliáns nagykeresztjei csillognak még itt az üvegtetős asztal bársonyára tűzve.

Most a kincstár harmadik termébe lépünk. A közepén álló asztal körül csaknem állandó a látogatók tolongása. Az uralkodó család magántulajdonát (*Privatschmuck*) képező ékszerek alig felbecsülhető értékű kiállítása ez. A dombot képező bársony alapon több mint 30 drb. kisebb-nagyobb ékszer van elhelyezve. Tetején tündöklök bold. eml. *Erzsébet* királynéknak gyémánt-koronája, melynek értékét szakértők több mint másfél millió koronára becsülik. Ezzel koronázottat a szerencsétlen véget ért *Erzsébet* magyar királyné. E korona boldogult *Mária Anna* és *Mária Terézia* császárné és királyné ékszereiből készült a magyar koronázásra és köveinek feltűnő tisztasága, nagysága és remek hollandi csiszolása által pártját ritkító példány. Jóleső látvány itt még a magyar emberre nézve az a sok, magyar nemzeti színekben ragyogó dísz tárgy, mely fennen hirdeti Istenben nyugó és áldott emlékü *Erzsébet* királynéknak nemes szívének irántunk táplált szeretetét.

Csokrok magyar nemzeti színekben: rubin, briliáns és smaragd kövekből. Smaragd-garnitúra, mely áll: egy diadém, egy corsage, egy collier, két karkötő, két öv és egy zseborából. Igazgyöngy nyakék 114 drb, nagy gyönggyel, melynek zárat

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Iparostársak!

Szomorúan kell tapasztalunk, hogy dacára annak, hogy a bajai iparosok mind szakértő szorgalmas és józan munkásoknak vannak elismerve, mégis mi tudjuk legjobban, hogy a rendes és tisztességes megélhetést mily nehezen bírjuk kiküzdeni magunknak. Ami nem is csodálni való, ha tekintetbe vesszük a vállalkozó és építkező iparosoknak a munka elvállalásánál divó versenyét s így a legtöbb esetben kereset helyett ráfizetés a vállalat vége. A vásározó iparost pedig, a vásárással járó fuvardíj és időmúlásztás megfosztja és elvonja a rendes munkásságtól és hány esetben meghiúsítja jó reményét a rossz időjárás. A kik pedig sem nem építkező, sem vásározó iparosok, azok száma ma már a szabad ipar következtében oly magas, hogy egymástól megélni alig képesek, sőt ez még a többieknek is így áll. És ha az az iparos a rendes körülmények között is alig képes családjának a legszükségesebbet beszerezni és azt fentartani, mi történik azon esetben, ha a család fentartója a küzdelmet nem bírva tovább, elhal és pedig mint legtöbb esetben vagyon-talanul; hátra hagyva családját a kétségbeesésnek s a bizonytalan jövőnek? Mert ha esetleg volt is néhány megtakarított koronája, azt felemészttette a hosszas betegség. Mi történik ekkor? elég nagy baj ez. Ezen a téren okvetlen kell tenni valamit. Mert ugyan azt mondja egy közmondás „*ugy dolgozzál mintha örökké élnél, s úgy imádkozzál, hogy minden percében meghalass.*“ Tehát készen kell lennünk mindenre, még a legrosszabbra is. Azért felhívom iparostársaimat, szövetkezzünk, sora-kozzunk és tegyünk, hogy némileg megmentsük családunkat a nyomortól és kétségbeeséstől. Léte-sítsünk, mint más városokban és községekben van, temetkezési egyesületet, a mely által csekély befizetések mellett, ha bár rövid időre, de megmentsük hátramaradottainkat a nyomortól, hogy fájdalmuk legalább némileg ezáltal enyhítve legyen, s hogy ne szoruljanak könyörömadományra addig is, míg Baján nyugodt munkálkodással kisegíthetik magukat.

Egy iparos.

KÖZGAZDASÁG.

A szegedi

kerületi munkakiállítás megnyitása.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara által rendezett kamarai kerületi tanonez és segédmunka kiállítást augusztus 11-én nyitotta meg *Szarvady Lajos* kamarai elnök nagyszámu érdeklődő közönség, a város és az ipari, kereskedelmi, valamint a társadalmi szervezetek kiküldötteinek részvételével. A kiállítás nagy terjedelmű és rendkívül izlésesen van elrendezve és anyaga is igen becses, 1186 kiállító, több mint 5000 értékes tárggyal vesz részt a kiállításon 11 csoportban. Ezek között 328 segéd van, a többi tanonez és szakiskolai

Az ezután következő asztalokon és szekrényekben az öröklött tartományok jelvényei vannak felhalmozva.

Ezek elszámítását a rövidség okáért és a még hátralevők felsorolhatása érdekében azonban mellőznöm kell.

A második kincstár-szobában vagyunk. A X. és XI. számú szekrényekben található értékes régiségek között ott látjuk *Mária Terézia* magyar kardját, melyet III. (az osztrákok szerint VI.) *Károly* császár és király után *Mária Terézia* használt *Pozsonyban*, 1741. június 25-én, magyar királyllyá történt megkoronáztatásakor. E kard markolata és kézfejtője szinaranyból való, gyémánt kövekkel gazdagon kirakva és arabeszkkel díszesen kivésve; damaszok pengéje egyik oldalán e szavak: „*In Namen Gottes, des milden Allerbarms*“, a másikon pedig: „*Hilfe von Gott und naher Sieg und frohe Botschaft für die Gläubigen*“ olvashatók.

A XII. számú nagy asztal a kincstár egyik legnevezetesebb tárlatát képezi. Ennek huszonkét tárgya a szírvány minden színével ragyogó ékkövek egész özőnét tünteti elénk. Itt van az osztrák császári korona, melyet II. *Rudolf* készített. E temérdek briliáns-, gyémánt-, saphír- és igazgyönggyel ékített aranybronzos korona készítése maga 700,000 tallérba került. A birodalmi alma, kormánypálcza mellett itt vannak a különféle érdemrendek gyémántos keresztjei. Ezek közül megemlítem a *Mária Terézia* által naponként feltűzve viselt *Szt. István* rend kis keresztjét, melyen

a 30 karat súlyu u. n. badeni solitár képezi. Két igazgyöngy karék 240 középnagyságú gyöngyszemmel és két briliáns zárral. Egy sevigné, 40 karatnyi briliáns és 6 drb. 75 karat súlyú igazgyöngyből. Egy briliáns diadém, a 44 karátos frankfurti solitár-rel a közepén, melyért I. *Ferenc* 1764-ben 28,000 *Louisdor*-t fizetett. Az u. n. rózsacollier, ritka nagyságú és apróbb briliánsokból konstruálva. Briliáns-corsage, 380 drb. 266 karat súlyú briliánsból. Ismét egy pár karkötő 494 drb. briliánsból, 330 karatnyi súlyban. Ennek szomszédságában fenyeget szórja egy rubin, briliáns és smaragd kövekből képezett mellecsokor, rajta a m. kir. *Szt. István*-rend hasonló kövekkel díszített keresztjével. Ezen ékszer használta *Mária Terézia* — mint a rend nagymestere — ünnepi alkalmakon.

Most a nagy „*lorentinerhez*“ lépünk. Ez a világ negyedik legnagyobb gyémántdarabja. Súlyja 133¹/₂-ad karat. Nyolczlapra csiszolt oldalai kissé sárgás fényben ragyognak. Hosszú története van e ritka drágakő vándorlásának. Legrégiben *Károly burgundi* hercege volt, ki annak csodáhatást tulajdonítva, a háborúkba magával hordta. Sok ajándékozás és adásvevés után, a mikor egy izben 11 ezer aranyért adatott el, a *Medici*-ek és innét öröklés útján, *Mária Terézia* férje által, a *Habsburgok* birtokába került.

Rubin-garnitúra (diadém, öv, collier, függő, corsage és zseborával), csillagkereszt, gyűrűk, diszombok stb. egy-egy vagyon képviselő egé-szítik ki az uralkodóház ezen magán ékszereinek

növendék. A kiállításon — melyen a kerület két vármegyéje 8 városából és 23 községe van képviselve — 15 nagy iskolai terem és egy tágas udvar van megtöltve tökéletes és értékes tárgyakkal. A hosszú folyosók falai a kerület jelentősebb tanonciskoláinak és építő iparos tanfolyamainak rajzaival vannak borítva. A nagyszabású kiállítás e hó 23-ig lesz nyitva. Szent István napján a kiállítás megtekintésére a vidékről csoportosan érkező iparosok részvételével kerületi iparos-gyűlést rendez a kamara, melyre eddig már több, mint 600-an jelentkeztek.

Baja város részvétele ezen a kiállításon.

Ami *Baja* város részvételét ezen a kiállításon illeti, úgy pironkodva kell megvallanunk, hogy a *bajai* segédek és tanoncok *szégyenletesen csekély* számmal vannak képviselve a kiállításon. Bizony, úgy látszik, hogy az 1900-iki iparkiállítás *erkölcsei hatása* teljesen elkallódott. Egyes iparágak, u. m. a kő- és agyagipar, a fonó- és szövőipar, a bőr- és sörteipar, az élelmezési ipar, a papír- és sokszorosító ipar és az építő ipar a kiállításon egyáltalán nem képviselvek.

A kiállítók névsora a következő:

I. Vas- és fémipar: Friedrich Gyula segéd özv. *Fellner Józsefné* aranyművesnél, 1 drb. ezüst láncz öt drb. pénzzel.

Németh János tanoncz *Szabady János* kovácsnál, 1 drb. patkó.

II. Gépgyártás, közlekedési eszközök és műszerek: Roth György, bognártanoncz *Breinek Nándor* bognárnál, 1 db. kocsialj, közönséges.

Schmidt János, tanoncz *Szeitz András* kovácsnál, 1 drb. patkó.

III. Faipar: Kunjl József, tanoncz *Fischer János* asztalosnál, 1 drb. női íróasztal.

Müller István, tanoncz *Kiezel Adolt* kádárnál, 1 drb. óvál hordó.

IV. Ruházati ipar: Babocsa Pál, segéd *Szilágyi Sándor* cipésznél, 1 pár csizma, 1 pár férficzipő.

Benkovski Imre, segéd ugyanott, különféle cipők.

Buday Jakab, segéd ugyanott, 2 pár női cipő.

Luspai István, tanoncz *Réger György* csizmadiánál, 2 pár csizma.

Matkovits János, tanoncz *Rigóczki Mihály* cipésznél, 1 pár cipő.

Szűcs Ferencz, tanoncz *Gerhardt Menyhart* szabónál, 1 drb. nadrág.

ezer lángtól sugárzó gyűjteményét. Az ember tekintete a káprázattól megvarázsoltva fordul még akkor is a kincsalmaz felé, midőn a következő tárlathoz lépünk.

A XIV. számú szekrény a Habsburg-ház újszülöttjeinek keresztelő tárgyait tartalmazza. Merő arany, színezüst, ropogó selyem és habzó bársony itt minden. Kannák, tálcák, csecsemőruhák és vánkosokból áll a koronákkal díszített keresztelő-készlet.

Nagybecsű és historiai nevezetességű régiségek töltik be a kincstárhelyiségek harmadik szobájának utolsó szekrényét is. I. Napoleontól — mint olasz királytól — származó értékes dolgok ezek, úgy mint koronázási köpönyeg, korona, kormány-pálca, az igazságosságot jelképező elefántesont-kéz, marsalbot és pecsétnyomó.

A szekrényeken kívül kiállított érdekességek közül megemlítem I. Napoleon császár Párisban született és Schönbrunn-ban elhalt fiának tömör ezüstből készült 280 kgr. súlyú bölcsoját, mely Páris főváros ajándékát képezi.

Végre a kincstár 4-ik termének utolsó szekrényéhez értünk. Ebben vannak felfüggesztve azon kulcsok, melyekkel a Habsburg-család elhunyt tagjainak a kapuczinusok sirboltjában levő koporsói zárják.

(Folytatása következik.)

V. Ipariskolák kiállítása. Bajai iparostanoneziskola. A tanmenetet bemutató különféle szabadkézi, mértani és szakrajzok.

Magyar biztosító intézetek.

Hazai általános biztosító társaság jég- és tűzkár ellen.

Közgazdasági életünknek a fejlődés rendjén immár elengedhellen kiegészítő részévé lett a biztosítás, a romboló elemek ellen való védekezés. A jég, a tűz a magtól a kalászig Damokles kardjaként lebegnek a gazda felett s a tűz még azután is kísérti. Hányszor teszük tönkre egy egész élet öntudatos munkáját a káros elemek, s a ma még vagyonos gazda holnap már koldusbotot vehet kezébe.

Ismeretes dolgok ezek, s mégis egész vidékek vannak, hol a gazdaember csupán a jó szerencsére bizza egész vagyonát.

Tagadhatatlan, hogy megvan az oka is ennek a hűzódózásnak.

Nem érti meg a nép a biztosítás szükségességét, mert a sors véletlene folytán még eddig elkerültek az elemek, s nem akadt, ki felvilágosítsa a véletlenben való bizalom veszedelmes voltát.

Ezeknek a körülményeknek az ismerete indította közéletünk vezető embereit arra, hogy a magyar gazda, a magyar nép életviszonyainak megfelelő biztosító társaságot létesítsenek. Azok, a kiknek mindig szívén feküdt az ország népének anyagi helyzete, boldogulása, akik érzik, tudják, hogy az édes anyaföldben rejlik a hazaszeretet, tömörülve Kossuth Ferencz köré, az ő elnöklete és a jeles nemzetgazdász Tóth Pál vezérigazgató vezetése alatt megalkották a Hazai Általános Biztosító Társaságot.

Lelekiseve hazafias érzéseiktől, megküzdött minden akadálylyal a társaság s 1899. óta, az egészséges fejlődés útján alig 4 év alatt olyan eredményeket ért el a jég- és tűzkárbiztosítás terén, melynél nagyobb haladást egyik intézet sem mutathat fel.

Elérte azt, hogy versenyképes tételeiért a magyar nép bizalommal viseltetik iránta, mert érzi, hogy ez a társaság minden ízében magyar.

Magvalósította a biztosító-közönségnek jogos óhaját, hogy a károkat azonnal a legmagasabb összegben képes megtéríteni. Az ország ezer meg ezer lakója s hátalatt levelei a bizonyosság, hogy mennyi könnyet száritott fel az utóbbi 4 év alatt a Hazai általános biztosító társaság. Ahol megjelent, ott nincsenek már éveken át porladó falak, szenesedett gerendák, mert a pusztulást nyomon követte az újraalkotás.

A magyar gazda, a magyar nép érdeke, hogy bizalommal forduljon a Hazai általános biztosító társasághoz, mert a saját lelkéből fakadt s hazafias érzéseiben él. E törekvő intézetnek vállalkozását figyelemmel fogjuk kísérni s működésére alkalomadtán visszatérünk.

Papp Ferencz.

Nyilttér.*)

Borivóknak, kik a bort savanyuvíz-mel szedetik, retik vegyíteni, mindenképpen ajánlatos!

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

legfőbb ásványvíz

SÁVANYU-KUT

ajánlatos! E víz közömbösíti a bor savát és az italnak felelő kellemetes, ingerlő mellékzajt ad, annélkül, hogy azt fokozára festené.

(*E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a szerk.)

HIRDETÉSEK

Kiadó bolthelyiség.

Báró Eötvös József-utca
Scherer Antal-féle házban
november 1-ére
egy bolthelyiség kiadó.

Bővebbet

Scherer Antal
háztulajdonos.

Árverési hirdetmény.

A bajaszentistváni plébánián folyó hó 16-án vasárnap d. u. 4 órakor az alant megnevezett **borászati tárgyak** nyilvános árverésen el fognak adatni:

1. 4 darab borkád.
2. 17 darab különféle nagyságú boroshordók.
3. Egy alig használt öntött vasból való borprés.

Muzik István
tömeggondnok.

Menyasszonyi és lakodalmi

selyemszövetek fölülmulhatatlan nagy választékban. Legutolsó divatu zsánerek fehér-, fekete- és színesben, a legolcsóbb árakon, akár csak nagyban való vételnél: méterenként, magánosoknak is portó- és vámmentesen. Minták postaköltség nélkül. Levéldíj 25 fillér.

Selyemszövetgyár Union

GRIEDER ADOLF ÉS TÁRSA ZÜRICH P. 24.

kir. udvari szállítók

(SVÁJ CZ.)

Üzlet megnyitás!

Alulírott bátor vagyok a nagyrabesült közönség b. tudomására hozni, hogy **Baján, Báró Eötvös-utca Müller Antal-féle házban**

cipőrendelő és készítő üzletet

nyitottam, hol kizárólagosan **kétszerverrott** cipőket, angol és német mód szerint, saját vezetésem alatt készítenek. Ennélfogva bátor vagyok tudatni, hogy az angol és német **kétszer varrott** cipők készítését a külföldön, Bécsben, Budapesten és Magyarországon nagyobb városokban sajátítottam el, miáltal elértem azt, hogy a n. é. közönség nincsen utalva arra, hogy könnyű viseletű, nem feslő és kényelmes cipőket a fővárosban legyen kénytelen beszerezni.

Egyszersmind értesitem a n. é. közönséget, hogy úgy férfi, mint női **kaptafákat** a legkényesebb igényeknek megfelelően készítek, miáltal a cipő a rendes és szép formáját megtartja.

Magamat a n. é. közönség b. figyelmébe és pártfogásába ajánlván, maradtam

kiváló tisztelettel

Várkonyi Ferencz
cipész.

KÁVÉ

Árjegyzék kivonat.

Az árak	Nyers Pörkölt	
	kilója	
Budapesten átvéve értendő.	Korona	
Reklám kávé, Santos faj, tiszta . . .	1.80	2.25
Supenor háztartási kávé tiszta ízű . . .	2.—	2.50
Jamaika nagyszemű világos . . .	2.20	2.75
Domingó előkelő, jó kávé, Jáva-faj . . .	2.40	3.—
Ceylon Salvador, Cuba faj . . .	2.60	3.25
Jáva kávé libériában óriás nagy . . .	2.40	3.—
Logfinom, Malabér vagy Mashul . . .	2.80	3.50
Logfinom, és egyszerű Cuba . . .	3.20-tól	4.00-tól
Portoriko, Mocca vagy arany Jáva . . .	3.60-ig	4.50-ig
Gyöngygykáv minden faj . . .	2.40-tól	2.80-tól
	3.60-ig	4.50-ig

4 1/2 kilós postacsomagokban, ha többféle is, bérmentve küldünk, bárhova kilónként a postadíj felszámításával. Nagyrabesült vevőink tájékoztatására megjegyezzük, hogy budapesti raktárunkon csakis a legfinomabb és legnemesebb kávét tartjuk.

Continental kávé-import társaság.
Telefon 818. — Budapest, V. Lipót-körút 13.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a helyben, **Erzsébet királyné-utca 375. sz. alatt lévő és 34 év óta fennálló**

férfi szabó-üzletet

Pintér Ferencz úrtól átvettem és azt saját nevem alatt tovább folytatom.

Raktáron tartom a legszebb mintázatu **bel- és külföldi szöveteiket.** Minthogy tapasztalataimat egy a fővárosban mint a külföldön sajátítottam el, ennélfogva minden e szakmába vágó férfi ruhaneműt a **legujabb divat szerint**, mérték után gyorsan elkészíték. Amidőn a n. é. közönség nagybecsű bizalmáért esedezem, kérem, hogy miként elődömet, úgy engem is b. pártfogásukba venni és megrendeléseikkel felkeresni kegyeskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Dervaderits Illés,
férfi-szabó.

Le Griffon

valódi francia
szivarkapapir és füvety.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Törlesztéses kölesönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a **Bácskában 600 korona, 700 korona, sőt 800 korona is katasztrális holdanként**, a földek becsérteke és valóságos forgalmi ára arányában **10 évtől 50 évig terjedő törlesztésre**, különösen előnyös feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

SCHÄFFER VILMOS
bankigazgató
== SZEGEDEN. ==

Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.

NYILATKOZATOK!

A Szt-Lukácsfürdői Kristály-forrás nagy mélységből fakadó, **állandó összetételű ásványvíz és a chemiai analysis alapján igen tiszta, calcium- és magnesium-hydrocarbonatos ásványvíznek** minősítendő.

Budapest, 1900. április 12-én.

A magyar kir. tudományos egyetem I. chemiai intézete.

A vizsgált Szt-Lukácsfürdői Kristály-forrás ásványvizét bacteriologiai szempontból **kötünének kell minősíteniük.**

Budapest, 1899. április hó 5-én.

Budapest székesfőváros bacteriologiai intézete.

A m. kir. belügyminiszter 68327/IV. sz. a. engedélyezte, hogy a Kristály-forrás „szénsavval telített forrás ásványvíz” elnevezés alatt forgalomba hozassék.

Minden egyes üveg, a külföldön is, a magyar czimerrel van ellátva.

A németországi képviselőségnek engedélyezett, Ö kir. Fensége György poroszországi hercegi udv. szállítói czimer.

A m. kir. miniszterelnök 1903. május 13-iki 2031. sz. határozata folytán viselésre engedélyezett magyar állami czimer.

A délamerikai képviselőségnek engedélyezett argentiniai állami czimer.

Ajánlják: Prof. Dr. Korányi Frigyes, főrendiházi tag, az Országos igazságügyi tanács elnöke; Prof. Dr. Kéty Károly, a Magyar Orvosszövetség elnöke; Prof. C. Malbran, a Közegészségügyi tanács elnöke Buenos-Airesben; Comm. Prof. Dr. Giuseppe Laponi, XIII. Leo pápa 5 Szentisének orvosa Rómában és ezernél több belföldi és külföldi kiváló gyakorló orvos, tanár és vegyész. — Dr. Riegler Gusztáv, a kolozsvári egyetem egészségtanára, az 1902. évi XII. magyar balneologiai kongresszuson, a forgalomban lévő különféle ásványvizetek bacteriologiai szempontból történt vizsgálatáról tartott előadásában a legtisztábbnak a Szt-Lukácsfürdői Kristály-forrás ásványvizét jelentette ki.

Szt-Lukácsfürdő Kútállalat Budán.

Egy jó házból való fiú
tanulóul felvétetik.

Bővebbet: e lap kiadóhivatalában.

⊗ REISZ ÉS PORJESZ ⊗

BÚTORGYÁRA BÉKÉSCSABA

Fiók-telepek: Nagyvárad

BAJA

Erzsébet királyné-utca, volt Mészáros-féle ház.

Modern butor. Teljes lakásberendezések.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitó- és kárpitos munkák elvállaltatnak.

Egy jó házból való fiú kárpitos tanonczul felvétetik.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

KAZAL JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN, BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF-UTCZA.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelen elvállaltatnak u. m.:

könyvek, folyóiratok, ügyvédi- és kereskedelmi nyomtatványok.

NÉVJEGYEK.
ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK.
SZÁMLÁK.

LAKODALMI MEGHIVÓK.
LEVÉLPAPIROK.
FALRAGASZOK.
LEVÉLBORITÉKOK.

KÖRLEVELEK.
GYÁSZJELENTÉSEK.
ÁRJEGYZÉKEK.

Báli meghívók a legizlésesebb kivitelen olcsó áron készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Hirdetések olcsó áron felvétetnek.
Községi nyomtatványok raktáron tartatnak.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.